

GENESIS

12:10-13:18

Abrams geloof wordt beproefd en God bevestigt Zijn belofte van het land.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/genesis/12-10-13-18

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Hongersnood en de vlucht naar Egypte	3 min	4
2	Abrams geloof wordt op de proef gesteld	4 min	5
3	Abrams compromis in Egypte	4 min	7
4	De halve waarheid over Sarai	4 min	8
5	Izak vertrouwt God tijdens hongersnood	2 min	10
6	Sarai wordt naar de farao gebracht	3 min	11
7	Rijkdom door bedrog en plagen voor Egypte	2 min	13
8	De farao ontmaskert Abram	3 min	14
9	De rijkdom van Abram en Lot geeft strijd	2 min	16
10	God leidt Abram door pijnlijke scheidingen	3 min	17
11	Abram laat Lot als eerste kiezen	3 min	18
12	Lots geleidelijke toenadering tot Sodom	2 min	19
13	God bevestigt de landbelofte aan Abram	3 min	20
14	Vrede en eensgezindheid onder broeders	3 min	22

15	Abram geeft zijn rechten over aan God	3 min	24
16	De grenzen en duur van de landbelofte	2 min	25
17	Kanaän als teken van een groter erfdeel	3 min	26
18	Christus en Zijn volk beërven de wereld	4 min	28
19	Wat ‘voor eeuwig’ in verbonden betekent	3 min	30
20	Gehoorzaamheid als voorwaarde voor het land	2 min	31
21	God blijft de eigenaar van het land	2 min	32
22	Israël verliest het land door ongehoorzaamheid	3 min	34
23	De huidige staat Israël en de landbelofte	4 min	36
24	Alle rechten en beloften liggen in Christus	2 min	37
	Om verder te lezen		38

1

Hongersnood en de vlucht naar Egypte

We zijn halverwege Genesis 12 gebleven. Aan het begin van het hoofdstuk zagen we de eerste uitspraken over het verbond dat God met Abram sloot en de beloften die Hij hem deed. We zien dat Abram het land binnentrekt. En natuurlijk heet hij op dit punt Abram. Abraham is de naam waaronder hij later bekend kwam te staan, in hoofdstuk 17. Maar Abram en zijn familie en zijn dienaren zijn het land binnengekomen. Ze trekken van plaats naar plaats, planten er vlaggen, bouwen altaren voor Jahweh en aanbidden Jahweh in dit nieuwe heidense land, waarvan beloofd is dat het Abrams land zal worden. En in vers 10 staat:

Er kwam hongersnood in dat land. Daarom trok Abram naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven, omdat de hongersnood in het land zwaar was. En het gebeurde, toen hij op het punt stond om Egypte binnen te gaan, dat hij tegen zijn vrouw Sarai zei: Zie toch, ik weet dat je een vrouw bent die knap is om te zien. Als de Egyptenaren je zien, dan zullen ze zeggen: Dat is zijn vrouw! Dan zullen ze mij doden en jou in leven laten. Zeg toch dat je mijn zuster bent, zodat het mij omwille van jou goed zal gaan en ik omwille van jou blijf leven.

GENESIS 12:10-13

Nu, die hongersnood in het land... Er kwamen vaak hongersnoden voor in het Midden-Oosten, en in het boek Genesis komen we er meerdere tegen. Er is er een in de tijd van Abraham, er is er een in de tijd van Izak en er is er een in de tijd van Jakob. En in elk van die gevallen wordt overwogen om naar Egypte af te dalen. Abraham daalde af naar Egypte, Izak kreeg te horen dat hij niet naar Egypte moest afdalen, en Jakob daalde tijdens hongersnoden in Genesis wel met zijn zonen af naar Egypte.

Nu, waarom Egypte? Wel, Egypte had natuurlijk de Nijl. En ze beschikten over iets wat ons tegenwoordig primitief zou lijken, maar wat destijds technologie was: ze hadden pompen die met de voet werden bediend. Ze hadden voetspompen waarmee ze water uit de Nijl omhoogpompten, de irrigatiekanalen in. Daardoor hadden ze zelfs voedsel wanneer er in andere omliggende gebieden hongersnoden waren. Die waren natuurlijk meestal het gevolg van droogte. De regenval was daar te onregelmatig. Dus wanneer er een langdurige droogte was, groeide het voedsel natuurlijk niet en kreeg je hongersnood. Maar Egypte had bijna altijd voedsel, omdat ze de rivier hadden. Zelfs als er een gebrek aan regen was, bevloedden ze hun land. Er was dus altijd voedsel in overvloed. Wanneer er in het Midden-Oosten hongersnood was, gingen mensen doorgaans naar Egypte om voedsel te halen. En zo zien we dat Abram met een hongersnood wordt geconfronteerd en daarheen afdaalt.

2

Abrams geloof wordt op de proef gesteld

Nu werd naar mijn mening zijn geloof op de proef gesteld. Het lijkt erop dat God hem had verteld dat hij gezegend zou worden wanneer hij het land binnentrok dat God hem gegeven had. En je zou denken dat de zegen van God op zijn minst zou inhouden dat hij in leven bleef. Hij werd dus min of meer in een positie gebracht waarin hij moest zeggen: wel, de omstandigheden om mij heen wijzen erop dat er een tekort aan voedsel zal komen. Dat tekort is er zelfs al. Daarom moet ik erop vertrouwen dat God in deze hongersnood voor mij zal zorgen. Of hij kon het heft in eigen handen nemen en afdalen naar Egypte, waar naar hij wist voedsel beschikbaar zou zijn. Nu zou je kunnen denken dat het oneerlijk van ons is om van Abram te verlangen dat hij tijdens de hongersnood blijft waar hij is en op die manier op God vertrouwt, terwijl Egypte vlakbij lag als een plek waar hij naartoe kon gaan. Maar we moeten beseffen dat Abram een man was die gekenmerkt zou worden door geloof. Hij is de eerste man in de Bijbel van wie wordt gezegd dat hij geloofde. Dat staat in Genesis. Uit Hebreëën 11 weten we dat Abel geloof had, dat Henoch geloof had en dat Noach geloof had. Het boek Hebreëën vertelt ons dus dat andere mannen vóór Abram geloof hadden, en dat hadden ze zeker. Maar Abram is de eerste persoon van wie in Genesis wordt gezegd dat hij God geloofde, en dat wordt het kenmerk van Abram.

Het geloof van Abraham wordt legendarisch in het Nieuwe Testament. Paulus spreekt in Romeinen 4 welsprekend en uitvoerig over hoe groot Abrams geloof was. De schrijver van Hebreeën spreekt in Hebreeën 11 zeer uitvoerig over Abrams geloof. Maar toen Abram begon, was hij nog niet de man van geloof die hij later werd. En daarin leek hij veel op ons. Abraham is zoiets als het prototype van de christen. Daarom wordt hij genoemd:

Daarom is het uit het geloof, opdat het zou zijn naar genade, met als doel dat de belofte zeker zou zijn voor het hele nageslacht, niet voor dat wat uit de wet alleen is, maar ook voor dat wat uit het geloof van Abraham is, die een vader is van ons allen,

ROMEINEN 4:16

Hij is onze vader. Wij zijn:

Begrijp dan toch dat zij die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

GALATEN 3:7

Net zoals sommige zonen van Kaïn de vaders waren van iedereen die in tenten woont en vee houdt of muziekinstrumenten maakt. Dat betekent niet dat ze biologisch aan hen verwant waren, maar, weet je, ze traden als het ware in hun voetsporen. Mensen die muziekinstrumenten maken, treden in de voetsporen van een van de nakomelingen van Kaïn, die de vader is van allen die dat doen. En zo treden wij in de voetsporen van Abram. Daarom is hij onze vader, aangezien wij geloof in God hebben en door geloof gerechtvaardigd worden. Daarin was Abram het prototype. Daarin was hij de voorloper. En daarom wordt zijn verhaal ons zo uitvoerig verteld. Er worden zelfs ongeveer twaalf hoofdstukken aan zijn verhaal gewijd. Dat is meer ruimte dan er aan de hele geschiedenis van de aarde vóór hem wordt besteed. We hebben elf hoofdstukken voor de hele geschiedenis vóór hem, en dat was tweeduizend jaar geschiedenis in de eerste elf hoofdstukken.

Je kunt dus zien hoe groot het relatieve belang is dat aan Abram wordt gehecht. Mozes besteedt elf hoofdstukken aan de eerste tweeduizend jaar van de geschiedenis, en vervolgens evenveel hoofdstukken en meer aan de volgende honderd jaar. Want

Abram begon op vijfenzeventigjarige leeftijd en stierf toen hij honderdvijfenzeventig was. De beschreven levensloop van Abraham beslaat bijna precies honderd jaar, en toch wordt daaraan evenveel ruimte besteed als aan de voorafgaande tweeduizend jaar. Het belang ervan staat dus duidelijk niet in verhouding tot de tijdsduur. De reden is dat Abrahams geloof het prototype en het model wordt van wat God in iedere discipel zoekt. We volgen Abrahams levensloop en zien veel dingen waarin hij op ons lijkt. Eén daarvan is dat zijn geloof niet altijd sterk was. Hij was een man van geloof, maar zijn geloof werd op de proef gesteld en soms doorstond het die proef niet.

3

Abrams compromis in Egypte

Waarom zeg ik dat hij hierin tekortschoot in zijn geloof? Eén reden is dat hij door naar Egypte af te dalen in een situatie terechtkwam waarin hij compromissen moest sluiten. Als hij het gevoel had gehad dat God hem had gezegd naar Egypte te gaan en dat hij door daarheen te gaan in overeenstemming met Gods wil handelde, dan had hij erop moeten vertrouwen dat God zijn gezin veilig zou houden en dat niemand hem daar zou doden. Hij dacht werkelijk dat hij zichzelf door naar Egypte te gaan in levensgevaar bracht, tenzij hij een of andere list kon bedenken om zichzelf te beschermen. Hij had een vrouw die heel mooi was.

De volken in de oudheid hadden wat dat betreft een vreemde moraal, zowel de Egyptenaren als anderen. Want in hoofdstuk 20 moest hij hetzelfde doen, of vond hij dat hij hetzelfde moest doen, bij Abimelech, de koning van de Filistijnen: hen misleiden over zijn vrouw. Geleerden kennen een oud Egyptisch verhaal dat het Verhaal van de twee broers wordt genoemd. In dat verhaal, dat beweert een waargebeurd verhaal uit ongeveer deze periode te zijn, doodde een farao een man om diens vrouw te krijgen. Abram kan dat verhaal hebben gekend. Dat weten we niet. Maar hij wist dat mensen zo zouden denken. Ze zouden de vrouw van een man niet nemen zolang hij nog leefde. Dat zou overspel zijn. Ze hadden gewetensbezwaren tegen overspel, maar blijkbaar niet tegen moord. Ze zouden haar niet nemen zolang hij nog leefde, maar ze zouden hem doden en haar vervolgens nemen. Daarna zouden ze vinden dat er niets aan de hand was. Dat was een vreemde moraal, maar zo dachten ze, en Abram was zich daarvan bewust.

Hij dacht: ‘Mijn vrouw is een begeerlijke vrouw.’ Ze was op dat moment vijfenzestig jaar oud, en sommigen vragen zich af hoe ze op die leeftijd zo’n verleidelijke vrouw kon zijn voor een koning die uit alle vrouwen van zijn koninkrijk kon kiezen. Waarom zou hij juist haar bijzonder aantrekkelijk vinden? Hoewel ze vijfenzestig was, werd ze honderdzevenentwintig en was ze dus pas ongeveer halverwege haar leven. Een vrouw in deze tijd die misschien tachtig wordt, zou wellicht veertig zijn. Veel vrouwen van veertig zouden beslist als buitengewoon aantrekkelijk worden beschouwd, en men zou veertig niet te oud vinden om zo over een vrouw te denken. Veertig is dus het nieuwe vijfenzestig. Destijds was het voor een vrouw vijfenzestig; nu is het veertig. Ze bevond zich precies in het midden van haar leven en was daarom nog maar net van middelbare leeftijd.

Ze was blijkbaar ook uitzonderlijk mooi onder de vrouwen van haar generatie, mooier dan de meesten. Het is zelfs mogelijk dat de farao een heel oude man was, zodat een vrouw van vijfenzestig er voor hem bijzonder goed uit kon zien, zelfs als ze eruitzag als een vijfenzestigjarige van nu. Wie weet? Er zijn vrouwen in de zestig die er nog steeds bijzonder goed uitzien. In een tijd waarin vrouwen misschien honderddertig jaar oud werden, was iemand van vijfenzestig waarschijnlijk nog niet afgeleefd, en zelfs nu is dat niet zo.

Later, toen ze negentig was en Abram in Gerar hetzelfde moest doen bij Abimelech, is dat iets verrassender. Maar veel mensen denken dat God haar, toen ze zwanger werd van Isaak, in meer dan één opzicht moest verjongen om haar in staat te stellen op die leeftijd zwanger te worden en een kind te baren. Mogelijk werd ze lichamelijk werkelijk meer als een jonge vrouw gemaakt, zodat ze moeder kon worden. In dat geval kan ze er veel jonger hebben uitgezien dan ze was.

4

De halve waarheid over Sarai

Op dit punt maakt Abram zich zorgen, omdat hij denkt dat ze zijn vrouw misschien zullen willen hebben als hij naar Egypte afdaalt. Als ze zijn vrouw willen hebben, doden ze hem misschien om haar te krijgen. Daarom maakte hij een afspraak met haar. Eigenlijk had hij deze regeling al getroffen voordat ze Ur van de Chaldeeën verlieten. Hij vertelt ons dat hier niet, maar hij vertelt het in hoofdstuk 20 aan

Abimelech. Zeggen dat ze zijn zus was, is natuurlijk een halve waarheid, want ze was zijn halfzus. In hoofdstuk 20 krijgen we een uitgebreidere verklaring. Wanneer Abimelech hem met deze list confronteert, zegt Abram in vers 11:

Daarop zei Abraham: Omdat ik dacht: Er is vast geen vreze Gods in deze plaats, daarom zullen zij mij omwille van mijn vrouw doden.

GENESIS 20:11

Dit was dus niet iets wat hij alleen voor deze gelegenheid had bedacht. Hij had al eerder met haar afgesproken dat zij, telkens wanneer ze een heidens land binnengingen waar dit een probleem zou kunnen worden, moest zeggen dat hij haar broer was.

Wij zien dit als een enorm verraad aan zijn vrouw, en dat is het ook. We moeten echter bedenken dat vrouwen en mannen in die tijd maatschappelijk gezien niet bepaald op gelijke voet stonden. Vrouwen stonden beslist boven dienaren en slaven, maar hadden niet dezelfde maatschappelijke status als mannen. Als een vrouw bepaalde concessies moest doen om het leven van haar man te redden, zou men dat als een redelijke ruil hebben beschouwd. Het was tenslotte niet haar leven dat gevaar liep, maar alleen haar eerbaarheid. Dat zij haar eerbaarheid zou prijsgeven om het leven van haar man te redden, zou toen niet per se zo schandelijk zijn gevonden als nu. Voor ons huidige besef is het weerzinwekkend en echt immoreel. Toch vonden degenen die hij misleidde het wel enigszins schandelijk. Het was iets wat een man kon doen om zijn leven te redden. Hij hoorde dat niet te doen. Een man hoort zijn leven voor zijn vrouw af te leggen, maar dat zijn normen uit het Nieuwe Testament. We hebben het hier over iemand uit de tijd van het Oude Testament, een heiden die nog maar net iets over de ware God te weten is gekomen. Hij is nog steeds een product van zijn cultuur. Het is niet zo dat hij onderwijs in discipelschap heeft ontvangen.

Hij nam dit besluit om anderen te misleiden zonder enige zekerheid dat zijn vrouw daardoor noodzakelijkerwijs in gevaar zou komen. Hij zei dat ze hem misschien om haar zouden doden. Daarom moest zij zeggen dat ze zijn zus was en zo voorkomen dat dit gebeurde. Voor zover hij wist, konden ze enige tijd in Egypte doorbrengen en terugkeren zonder dat iemand haar ooit meenam. We lezen dat de koning van het

land, de farao, haar inderdaad meenam. Maar het stond niet bij voorbaat vast dat zij werkelijk in een harem terecht zou komen. Het idee was dat hij wilde dat zij voor hem zou liegen als het zover kwam, of hun ten minste een gedeeltelijke waarheid zou vertellen. Dat was geen zelfopofferende handelwijze van een echtgenoot.

Hij had geen toevlucht hoeven nemen tot deze list als hij helemaal niet in Egypte was geweest. Doordat hij naar Egypte afdaalde, kwam hij in een positie waarin hij het gevoel had dat hij moest liegen. Daardoor denk ik dat hij er óf niet zeker van was dat God hem daar wilde hebben, óf, zelfs als hij wel dacht dat God wilde dat hij daarheen ging, niet wist dat God voor je kan zorgen waar God je heen leidt. Naar mijn mening betekent leven door geloof dat je doet wat God zegt en je geen zorgen maakt over de gevolgen. God zorgt voor de financiën, je gezondheid en je veiligheid, voor zover Hij dat wil. Het gaat er niet om of ik leef of sterf. Het gaat erom of ik in de wil van God ben. Het is beter om in de wil van God te sterven dan buiten de wil van God te leven.

Abram moest deze lessen leren. Op dit moment is hij nog maar een baby in het geloof. Hij begint nog maar net. We zullen zien dat hij honderd jaar lang in een relatie met God leeft, en in de laatste periode zal hij laten zien dat hij een zeer machtig man van geloof is. Hij is net als wij: hij begint met weinig geloof, en zijn geloof wordt beproefd. Het lijkt er niet op dat hij hier voor de beproeving slaagt.

5

Izak vertrouwt God tijdens hongersnood

Later, in hoofdstuk 26, maakte zijn zoon Izak eveneens een hongersnood in het land mee. Hoofdstuk 26 vers 1 zegt:

Er kwam hongersnood in het land, een andere dan de eerste hongersnood, die er in de dagen van Abraham geweest was. Daarom ging Izak naar Abimelech, de koning van de Filistijnen, naar Gerar.

GENESIS 26:1

Izak ging naar Abimelech, de koning van de Filistijnen, en deed hetzelfde als Abram: hij misleidde hem. Later in dat hoofdstuk zien we echter dat Izak landbouwer begon te worden, iets wat hij nooit eerder had gedaan. Hij was altijd schaapherder geweest, maar hij werd landbouwer en was voorspoedig. Genesis 26 vers 12 zegt:

Izak zaaide in dat land en oogstte in dat jaar het honderdvoudige, want de HEERE zegende hem.

GENESIS 26:12

Vergeet niet dat er een hongersnood en een droogte heersten. Wat een moment om landbouwer te worden en van beroep te veranderen! Maar hij zaaide in dat land, oogstte in hetzelfde jaar honderdvoudig, en Jahweh zegende hem.

Dat zou ik ook zeggen. Herinner je je de gelijkenis van de zaaier? Jezus zei dat een deel van het goede zaad in goede aarde viel en vrucht voortbracht, het ene dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. Een dertigvoudige oogst is goed, zestigvoudig is uitzonderlijk en honderdvoudig komt bijna nooit voor. Hier is een man die nog nooit eerder landbouw heeft bedreven. Midden in een droogte probeert hij het eens en behaalt hij een honderdvoudige oogst. Het spreekt vanzelf dat de Heere hem zegende, maar de tekst zegt het ook. We mogen aannemen dat God Abraham daar eveneens had kunnen zegenen als Abraham op God had vertrouwd en tijdens de hongersnood in het land was gebleven. Als Hij Izak op een later tijdstip zegende, kon Hij Abram zeker zegenen. Abram wist of geloofde dat niet. Daarom bracht hij zijn gezin in gevaar en daalden ze af naar Egypte. In Genesis 12 vers 14 staat:

6

Sarai wordt naar de farao gebracht

En het gebeurde, zodra Abram in Egypte kwam, dat de Egyptenaren de vrouw zagen dat ze bijzonder knap was. Ook de vorsten van de farao zagen haar en zij prezen haar aan bij de farao. Daarom werd de vrouw meegenomen naar het huis van de farao.

GENESIS 12:14-15

Ze werd naar zijn huis gebracht, maar ze werd niet zijn vrouw. Dat wordt even later duidelijk, in vers 19. De farao zegt:

Waarom hebt u gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar tot vrouw had kunnen nemen? Nu, hier is uw vrouw; neem haar mee en ga!

GENESIS 12:19

Maar dat had hij niet gedaan. Ze werd naar zijn huis gebracht. We weten niet wat ze daar deed, maar we weten dat ze daar zo lang was dat er daardoor plagen over het huis van de farao kwamen. Ik denk dat we ervan uit moeten gaan dat een vrouw die in de harem van een koning werd opgenomen, bepaalde voorbereidingen moest ondergaan, misschien wel maandenlange voorbereidingen. Toen Esther in de harem van de Perzische koning werd opgenomen, was er volgens mij een heel jaar van voorbereiding, waarin ze zich moest baden in parfum en dergelijke. Ze moesten erop worden voorbereid om met de koning naar bed te gaan. Ze werd dus waarschijnlijk binnengebracht om deel uit te maken van de harem, maar er zou een periode liggen tussen haar komst en het moment waarop ze daadwerkelijk met de koning trouwde.

Denk eens aan het geloof dat Sara hier moest hebben. Ze bevindt zich in een moeilijke positie, maar toch bewaart ze haar geheim. Ik neem aan dat ook zij op God moet vertrouwen dat dit door haar gehoorzaamheid op de een of andere manier goed zal aflopen. En dat gebeurde. Sommige mensen denken dat ze niet had moeten gehoorzamen. We geloven immers wel dat een vrouw haar man niet moet gehoorzamen als hij haar zegt te zondigen. We zouden kunnen zeggen dat Abram haar opdroeg te zondigen, hoewel ik niet weet of zij wisten dat liegen een zonde was. Liegen om je leven te redden werd misschien niet als zonde beschouwd. Vergeet niet dat ze de wet niet hadden, en evenmin enige Schrift. Wie kan zeggen hoeveel ze wisten van wat wij christelijke moraal noemen? Het enige wat een vrouw in die tijd waarschijnlijk wist, was dat ze moest doen wat haar man zei. Door dat te doen, handelde ze ongetwijfeld met een goed geweten voor God. Ze deed wat juist was en liet haar situatie in Gods handen. God zorgde ervoor. God liet niet toe dat ze in deze situatie werd verontreinigd, maar ze wist niet dat het zo zou aflopen.

7

Rijkdom door bedrog en plagen voor Egypte

Ze werd naar het huis van de farao gebracht, en in vers 16 staat:

Omwille van haar deed hij goed aan Abram, zodat hij kleinvee, runderen, ezels, slaven en slavinnen, ezelinnen en kamelen kreeg.

GENESIS 12:16

Dit zijn blijkbaar geschenken die de farao aan Abram gaf, boven op de rijkdom die hij al bezat. Meer dienaren: hij wordt een zeer rijk man, maar in dit geval door bedrog, en dat is geen goede manier om rijk te worden.

Vers 17 zegt:

Maar de HEERE trof de farao en zijn huis met zware slagen, vanwege Sarai, de vrouw van Abram.

GENESIS 12:17

Bedenk dat Mozes dit schrijft, en ik stel me voor dat hij niet anders kan dan een parallel zien tussen deze situatie en de situatie waarin hij zelf met de farao verkeerde. In de tijd van Mozes trof God ook het huis van de farao met plagen, omdat Gods vrouw, Israël, gevangenzat in het land van de farao. Hier was Sara gevangengenomen en naar het huis van de farao gebracht, en terwijl ze daar werd vastgehouden, zond God plagen over de farao. Dat is wat er in de tijd van Mozes zelf gebeurde. Israël zat gevangen in Egypte, in het land van de farao, en God zond plagen om haar van de farao te bevrijden. In dit geval was de farao echter onschuldig. Hij wist niet wat hij deed. Hij wist niet dat ze de vrouw van een andere man was, maar de plagen kwamen toch.

Later, bij die andere gelegenheid waarop Abram dit in hoofdstuk 20 bij Abimelech deed, wordt ons verteld dat de plaag die God over Abimelech bracht, inhield dat Hij de baarmoeders van alle vrouwen in Abimelechs familie sloot, zodat ze geen kinderen

kregen. Dat was de plaag. Dit lijken grotere plagen te zijn dan die, misschien zoals de plagen in Egypte in de tijd van Mozes. Hij trof het huis van de farao met grote plagen vanwege Sara, de vrouw van Abram.

8

De farao ontmaskert Abram

De farao riep Abram en zei:

Toen riep de farao Abram en zei: Wat hebt u mij aangedaan?
Waarom hebt u mij niet verteld dat zij uw vrouw is?

GENESIS 12:18

We weten niet hoe de farao die twee dingen met elkaar in verband bracht. Hij ziet plagen in zijn huis, en het volgende wat we weten, is dat hij weet dat ze Abrams vrouw is. Ik weet niet of hij dat onmiddellijk zou hebben afgeleid, tenzij hij vanaf het begin al vermoedde dat Abram over haar loog en dat ze zijn vrouw was. Maar hij dacht: 'Ik ga hierin mee.' Zodra ze het huis binnenkwam, ging alles mis. Misschien kwam de farao er zelf achter, of misschien vertelde Sara het hem. Of misschien vertelden zijn waarzeggers het hem. We weten tenslotte dat hooggeplaatste Egyptenaren bekers hadden waarmee ze aan waarzeggerij deden, want Jozef had er een. Misschien kwam hij er door waarzeggerij achter. We weten niet hoe hij het wist, maar hij kwam erachter.

Dus confronteerde hij Abram ermee en zei:

Toen riep de farao Abram en zei: Wat hebt u mij aangedaan?
Waarom hebt u mij niet verteld dat zij uw vrouw is? Waarom hebt u gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar tot vrouw genomen heb? Nu, hier is uw vrouw; neem haar mee en ga!

GENESIS 12:18-19

Het is duidelijk dat hij dat niet had gedaan.

En de farao gaf enige mannen opdracht met betrekking tot hem en zij begeleidden hem en zijn vrouw en alles wat hij had het land uit.

GENESIS 12:20

Dus Abram verlaat Egypte. Ik stel me voor dat hij enigszins vernederd is, waarschijnlijk beschaamd doordat hij op deze manier ontmaskerd is. Hij gaat terug naar het land Kanaän, waar hij waarschijnlijk om te beginnen al had moeten blijven. Hoofdstuk 13 zegt:

Zo trok Abram weg uit Egypte naar het Zuiderland, hij en zijn vrouw, en alles wat hij had, en Lot met hem.

GENESIS 13:1

Kijk, Negev is een technische term voor dat zuidelijke gebied. Hij ging vanuit Egypte niet naar het zuiden, hij ging vanuit Egypte naar het noorden. De plaats waar hij naartoe ging, werd 'het zuiden' genoemd. Negev betekent 'het zuiden'. En dat is de naam van die streek van Israël. Blijkbaar verbleef hij een tijdlang in de Negev.

En Abram was zeer rijk, aan vee, aan zilver en aan goud. En hij reisde van rustplaats tot rustplaats, vanuit het Zuiderland tot aan Bethel, naar de plaats waar zijn tent eerst gestaan had, tussen Bethel en Ai, naar de plaats van het altaar dat hij daar vroeger gemaakt had; en Abram riep daar de Naam van de HEERE aan.

GENESIS 13:2-4

9

De rijkdom van Abram en Lot geeft strijd

Blijkbaar was Lot tegen die tijd volwassen, misschien zelfs getrouwd. Hij had zijn eigen kudden. Hij was als wees opgevoed door zijn oom Abram, maar blijkbaar had Abram een deel van zijn rijkdom met hem gedeeld. Abram had tenslotte geen zoon. Lot nam in Abrams gedachten dus misschien min of meer de plaats van een zoon in. Hij heeft misschien gedacht: nou, mijn vrouw Sara is onvruchtbaar, dus ik adopteer mijn neef en dan zal hij mijn zoon zijn. En Abram had waarschijnlijk zijn rijkdom met hem gedeeld. Het bleek dat Lot ook zoveel kleinvee, rundvee en tenten had, dat er gewoon geen ruimte was voor alles. Let er nu op dat er niet alleen staat dat ze veel kleinvee en rundvee hadden, maar ook veel tenten. Dat betekent dat Lot ook veel dienaren en dergelijke had. Dit waren grote gevolgschappen. Dit is een grote familie. Abrams familie telde vele honderden mensen, met inbegrip van zijn huisknechten. Blijkbaar had Lot ook zijn deel. Alleen al het opzetten van de tenten voor al deze mensen in dit smalle dal zou problemen hebben veroorzaakt, en hetzelfde gold voor het laten grazen van de schapen. En er staat:

En dat land liet het niet toe dat zij bij elkaar woonden, want zij hadden veel bezittingen, zodat zij niet bij elkaar konden wonen. Er ontstond dan ook onenigheid tussen de herders van het vee van Abram en de herders van het vee van Lot. Bovendien woonden in die tijd de Kanaänieten en de Ferezieten in dat land.

GENESIS 13:6-7

Zoals ons eerder al verteld werd, ontstaan er dus problemen in de familie, en dit zal er natuurlijk toe leiden dat hun wegen uiteengaan.

10

God leidt Abram door pijnlijke scheidingen

Een van de opzichten waarin Gods omgang met Abram lijkt op de manier waarop ik God heb zien omgaan met veel mensen die dicht bij God komen, is dat die omgang scheidingen met zich meebrengt: een reeks scheidingen van dingen die geliefd zijn. Weet je, eerst verlaat hij zijn thuis. Dan sterft zijn vader en laat hij zijn broer Nahor in Haran achter. Hij neemt Lot mee, en vervolgens moet hij van Lot scheiden. Later zal hij van zijn eerste zoon Ismaël moeten scheiden. En uiteindelijk zal God hem zelfs zeggen dat hij Izak op het altaar moet offeren. En we zien dat God bij deze geliefden, deze dierbare familieleden, soms eenvoudigweg wil vragen: heb je Mij meer lief dan hen? En Hij neemt hen werkelijk van ons weg, zodat ons hart geheel van Hem zal zijn. Ik denk niet dat Hij dat bij iedereen doet. Maar ik heb het meegemaakt en ik heb genoeg biografieën gelezen van godvrezende mannen die helden op het zendingsveld zijn geweest of een vergelijkbare roeping hebben vervuld, en die precies die ervaring hebben gehad. Hun leven bestond uit een reeks gebeurtenissen waarin God hun het ene na het andere ontnam, zodat Hij in hun leven de plaats daarvan kon innemen. En dan zeggen wij: nou, dat is niet erg aardig van God om dat te doen. Maar God hebben is in werkelijkheid het voornaamste voorrecht van de gelovige. Wanneer God zegt: Ik wil in jouw hart de plaats innemen die die persoon heeft gehad, dan doet dat op dat moment pijn. Maar uiteindelijk is het geestelijk beter voor die persoon, omdat God meer voor hem wordt, terwijl andere dingen in de wereld en andere liefdes minder voor hem worden. En dit is de eerste keer sinds Abram naar Kanaän is gekomen dat hij van iemand, een familielid, gescheiden zal moeten worden. Lot heeft zich niet erg geliefd bij ons gemaakt. Waarschijnlijk mogen we hem niet erg graag. In zekere zin komt hij nogal als een engerd over. In dit verhaal maakt hij een zelfzuchtige keuze. Later, in Sodom, biedt hij zijn dochters aan om verkracht te worden in plaats van zijn gasten. En later krijgt hij kinderen bij hen, enzovoort. Hij komt gewoon helemaal niet over als een voorbeeldige man. Maar we moeten bedenken dat hij de enige jongen in de familie was. Hij was als Abrams enige zoon, hoewel hij zijn neef was. En ik weet zeker dat Abram aan hem gehecht was. We kunnen zien dat Abram vriendelijk met hem omgaat, hoewel duidelijk begint te worden dat ze uit elkaar zullen moeten gaan.

11

Abram laat Lot als eerste kiezen

Bedenk nu eens wat Abram had kunnen doen. Hij had kunnen zeggen: Lot, ik heb al die tijd voor je gezorgd ter wille van je vader, die mijn broer is. Nu ben je zelf een rijk man, en ik woon in het land waarvan God heeft gezegd dat ik het zal krijgen. Dus je kunt net zo goed je spullen pakken en gewoon teruggaan naar Haran. Je kunt daar gemakkelijk goed in je levensonderhoud voorzien, en dit land is mijn land. God heeft mij dit land beloofd. Maar in plaats daarvan lijkt Abram heel grootmoedig te zijn. En in vers 8 zegt hij:

En Abram zei tegen Lot: Laat er toch geen onenigheid zijn tussen mij en jou, en tussen mijn herders en jouw herders. Wij zijn immers mannen die broeders zijn! Ligt heel het land niet voor je open? Scheid je toch van mij af: als jij naar links gaat, dan zal ik naar rechts gaan, en als jij naar rechts gaat, dan zal ik naar links gaan.

GENESIS 13:8-9

Blijkbaar was een van die twee gebieden aantrekkelijker dan het andere, en daar lezen we over in vers 10.

En Lot sloeg de ogen op en zag dat heel de Jordaanvlakte rijk aan water was; voordat de HEERE Sodom en Gomorra te gronde gericht had, was zij in de richting van Zoar als de hof van de HEERE, als het land Egypte.

GENESIS 13:10

Daar stroomde natuurlijk de rivier. Het zou er groen zijn, met volop water, een ideale plek voor weidegrond enzovoort, in tegenstelling tot de rest van de woestijn.

Voor ons is het vreemd dat het verhaal zegt dat het was als het land Egypte in de richting van Zoar, alsof wij weten waar Zoar ligt. Nou, dat weten we waarschijnlijk niet, maar de lezers van Mozes wisten het wel. De lezers van Mozes waren in Egypte

opgegroeid, en hun voorouders waren in Egypte opgegroeid. Hij had hen tijdens de uittocht uit Egypte geleid. Daarom geeft hij hun een vergelijkingspunt dat hun bekend was. Weet je nog hoe het in Egypte bij Zoar was? Nou, Sodom en Gomorra, voordat ze werden verwoest, dat gebied waar zij woonden, was vroeger helemaal zo groen.

Daarom koos Lot voor zichzelf heel de Jordaanvlakte en Lot trok naar het oosten; en zij werden van elkaar gescheiden.

GENESIS 13:11

Dit was een zelfzuchtige keuze van Lot. Lot had moeten zeggen: Nou, Abram, weet je, je bent zo goed voor me geweest. Neem jij het beste land. God heeft het tenslotte aan jou beloofd. Ik neem gewoon wat er overblijft, of ik vertrek gewoon. Ik kan teruggaan naar Haran. Onze oom Nahor is daar, en we kunnen daar gewoon gaan wonen. Maar Lot maakt een behoorlijk zelfzuchtige keuze en zegt: Ik neem het beste land wel, bedankt. En in vers 12 staat:

Abram woonde in het land Kanaän; en Lot woonde in de steden in de vlakte en zette zijn tenten op tot bij Sodom.

GENESIS 13:12

12

Lots geleidelijke toenadering tot Sodom

Blijkbaar zette hij zijn tent buiten Sodom op. Later zien we dat hij de stad introk en in een huis woonde. In hoofdstuk 19 woont hij binnenshuis, in een huis in de stad. En niet alleen dat, hij heeft ook enig aanzien in de stad verworven, want hij zit in de poort van de stad. Dat was vanouds de plek waar de rechters, de magistraten, zaten om de juridische zaken van de stad af te handelen. In de poort van de stad zitten was vanouds de plek van de oudsten of de magistraten. Mensen die rechtszaken moesten laten

beslechten, kwamen naar de poort van de stad om die te laten beslechten door de leiders die daar zaten. Uiteindelijk was Lot een van die mannen in Sodom. Hij gaat niet meteen Sodom binnen, want er staat:

De mannen van Sodom waren echter slecht en grote zondaars tegenover de HEERE.

GENESIS 13:13

Lot wist dat. Abram wist dat. Dus Lot dacht waarschijnlijk: Nou, ik zal gewoon in de buurt mijn kamp opslaan. Ik blijf gewoon dichtbij genoeg om te kunnen zeggen dat ik daar zaken kan doen. Ze hebben daar een Costco. En dan heb ik al dit groene weideland voor mijn schapen. Zo kan ik het beste van twee werelden hebben. Ik heb deze landelijke woonplek, en dan heb ik de stad dichtbij, waar ik naartoe kan gaan. Ja, het is een goddeloze stad. Ik zou er niet gaan wonen. Maar ik bedoel, het is prettig om dichtbij genoeg te zijn om er zaken te doen. Je kunt veel geld verdienen wanneer je een stad in de buurt hebt waar je je spullen kunt verkopen. Dus ging hij daarheen en zette hij zijn tent op, ver van Abram vandaan, tot bij Sodom.

13

God bevestigt de landbelofte aan Abram

Nu vers 14:

En de HEERE zei tegen Abram, nadat Lot zich van hem afgescheiden had: Sla toch uw ogen op en kijk vanaf de plaats waar u bent, naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen. Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven.

GENESIS 13:14-15

Het gebied in oostelijke richting omvatte ook de Jordaanvlakte, die Lot zojuist had gekozen. En God zegt:

Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven. En Ik zal uw nageslacht maken als het stof van de aarde; als iemand het stof van de aarde zou kunnen tellen, dan zou ook uw nageslacht geteld kunnen worden.

GENESIS 13:15-16

Dat wil zeggen: je zaad voor eeuwig, je nageslacht voor eeuwig.

Met ‘zaad’ bedoelt de spreker hier duidelijk een meervoudig nageslacht.

Sta op, ga het land door in zijn lengte en in zijn breedte, want Ik zal het u geven.

GENESIS 13:17

En Abram zette zijn tenten op en ging bij de eiken van Mamre wonen, die bij Hebron zijn, en hij bouwde daar een altaar voor de HEERE.

GENESIS 13:18

Hebron was in de tijd van Abram eigenlijk nog geen stad. Het was een plaats. Later, in de tijd van Mozes, was het een zeer belangrijke stad. De terebinten van Mamre — sommige vertalingen zeggen de vlakten van Mamre. Het onderliggende Hebreeuwse woord kan worden opgevat als „vlakte” of als „sterke boom”. Dat zijn heel verschillende betekenissen voor hetzelfde woord. Daarom vertalen sommigen het met de vlakten van Mamre, en anderen met de terebinten of de eiken van Mamre. Maar Mamre was de naam van een man. Hij was in feite een man met wie Abram bevriend

raakte en die twee broers had. En deze twee broers werden, samen met Mamre, zijn bondgenoten in de strijd die Abram in het volgende hoofdstuk moest voeren. Daarover lezen we in hoofdstuk 14, vers 13. Daar staat:

Toen kwam er iemand die ontkomen was, en vertelde het aan Abram, de Hebreëër; die woonde bij de eiken van de Amoriet Mamre, de broer van Eskol en Aner. Zij waren bondgenoten van Abram.

GENESIS 14:13

Dat is de eerste keer dat dat woord wordt gebruikt.

Mamre was dus een Amoriet, een Kanaänitische man. Blijkbaar had hij twee broers die daar ook woonden, en hij stond Abram toe om al zijn tenten en al zijn vee naar zijn land te brengen en daar zijn kamp op te slaan. En dat werd voor Abram min of meer een vaste woonplaats, daar bij Hebron.

14

Vrede en eensgezindheid onder broeders

Merk nu op dat Abram zijn rechten opgaf in een conflict met zijn neef Lot. Dit is in feite een goede manier om conflicten binnen relaties op te lossen. Conflicten ontstaan meestal omdat twee partijen hetzelfde willen: hetzelfde gebied, hetzelfde voorrecht of wat dan ook. En daardoor raken ze met elkaar in conflict. Maar toen dat tussen Abram en zijn neef gebeurde, zei hij: luister, we zijn broeders.

En Abram zei tegen Lot: Laat er toch geen onenigheid zijn tussen mij en jou, en tussen mijn herders en jouw herders. Wij zijn immers mannen die broeders zijn!

GENESIS 13:8

Zie je, ze waren familieleden, geen broers, maar met „broeders” worden familieleden bedoeld. Omdat we broeders zijn, moeten we er alles aan doen om te voorkomen dat er ruzie onder ons ontstaat. Verdeeldheid onder broeders is iets slechts.

Zie, hoe goed en hoe aangenaam is het als broeders eensgezind samenwonen.

PSALMEN 133:1

staat er in Psalm 133, vers 1.

In Spreuken hoofdstuk 6, vers 16 tot en met 19, staat:

In Spreuken hoofdstuk 6, vers 16 tot en met 19, staat dat de HEERE zes dingen haat en dat zeven dingen voor Hem een gruwel zijn. Vervolgens worden ze opgesomd. De laatste is:

degene die ruzie stookt onder broeders.

God haat het wanneer er onenigheid onder broeders is, net zoals een ouder het haat wanneer zijn kinderen niet met elkaar overweg kunnen. Mijn kinderen kunnen allemaal goed met mij overweg, en meestal kunnen ze ook goed met elkaar overweg. Maar een tijdje geleden was er een klein conflict tussen enkelen van hen. En ze, weet je, zwoeren dat ze geen vrienden meer zouden zijn, of zoiets. En dat deed mij waarschijnlijk meer pijn dan hun, want een ouder houdt evenveel van alle kinderen. En je wilt dat iedereen houdt van de mensen van wie jij houdt. Je wilt dat alle mensen van wie je houdt, van elkaar houden. En zo is God ook. Hij houdt van al Zijn kinderen en Hij wil niet dat ook maar één van Zijn kinderen op gespannen voet staat met de anderen. Hij haat degene die een wig tussen hen drijft. Hij haat degene die onenigheid zaait onder broeders. Maar het is goed en aangenaam wanneer broeders eensgezind samenwonen. Abram zegt tegen Lot: we zijn broeders, we moeten geen enkele onenigheid toelaten. We moeten die onderlinge familieband in stand houden.

En christenen moeten dat ook doen. Christenen moeten ervoor zorgen dat de verschillen tussen ons de gemeenschap niet verbreken en niet belangrijker worden dan het feit dat we allemaal Gods kinderen zijn. We zijn allemaal broeders en zusters, en dat doet ertoe voor God en voor ons. Dat zou belangrijk voor ons moeten zijn.

15

Abram geeft zijn rechten over aan God

Dus wat doet Abram? Hij had kunnen zeggen: luister, Lot, de beste oplossing is dat je terug naar huis gaat, naar Haran, of desnoods terug naar Ur van de Chaldeeën. Maar dat deed hij niet. Hij zei: ik zal hier een deel van mijn rechten opgeven. Jij hebt land nodig, ik heb land nodig. Wel, jij mag kiezen. Neem het land dat jij wilt, dan neem ik wat er overblijft.

Dat was bijzonder grootmoedig van hem. Maar Abram gaf beslist rechten op die hij had, om tot een vreedzame en royale oplossing te komen voor de ruzie die gaande was. En het lijkt erop dat Lot misbruik van hem maakte. Nadat Lot het beste land had genomen, had Abram heel gemakkelijk in de verleiding kunnen komen om te denken: nou zeg, dat was dom van me. Ik had hem gewoon naar huis kunnen sturen. Waarom heb ik hem laten kiezen? Hij heeft mij met de restjes laten zitten. Maar we lezen eigenlijk niet dat Abram erover klaagde.

En we zien inderdaad dat Lot vertrokken was en het beste deel van het land in bezit had genomen. Toen zei de HEERE in vers 14 tegen Abram:

En de HEERE zei tegen Abram, nadat Lot zich van hem afgescheiden had: Sla toch uw ogen op en kijk vanaf de plaats waar u bent, naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen. Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven.

GENESIS 13:14-15

Dit land zou niet van Lot worden. Geen enkel deel ervan zou werkelijk van Lot worden. En dat gebeurde ook niet, want toen Sodom en Gomorra werden verwoest, trokken Lot en wat er nog van zijn gezin over was de heuvels in en gingen in een grot wonen. Lot erfde dus niets. En uiteindelijk deed Abrams nageslacht dat wel.

Abram liet de kwestie van zijn erfenis dus in Gods handen. Hij stond zelfs toe dat die bedreigd werd doordat Lot er een deel van nam. Maar hij wist dat God hem iets had beloofd, en hij kon daar gewoon op wachten. Het is net als bij David, aan wie beloofd

was dat hij koning van Israël zou worden. Er waren momenten waarop hij de gelegenheid had om Saul te doden en zich die positie toe te eigenen. Maar David zei:

Verder zei David: Zo waar de HEERE leeft, voorzeker, de HEERE zal hem treffen: óf zijn dag komt, dat hij sterft, óf hij wordt weggevaagd als hij ten strijde trekt. Moge de HEERE er geen sprake van laten zijn dat ik mijn hand sla aan de gezalfde van de HEERE. Neem echter wel de speer mee, die bij zijn hoofdeinde staat, en de waterkruik, en laten wij gaan.

1 SAMUEL 26:10-11

En weet je, deze mannen van geloof hadden beloften van God. Soms waren zij in een positie waarin ze die beloften zelf konden laten uitkomen, maar dan zouden ze iets verkeerd moeten doen. Dan zeiden ze gewoon: nee, ik ga hier doen wat juist is. Ik kan doen wat vreedzaam is. Ik ga doen wat godvruchtig is, en ik laat God voor de gevolgen zorgen. En natuurlijk liet God Zijn beloften aan hen uiteindelijk in vervulling gaan. Abrams nageslacht heeft het land uiteindelijk inderdaad geërfd.

16

De grenzen en duur van de landbelofte

Let hier nu eens op. Dit is de tweede keer dat het land wordt genoemd. Het land werd voor het eerst genoemd als erfenis voor Abram of zijn nageslacht, in hoofdstuk 12, vers 7. Daar zei God alleen:

Toen verscheen de HEERE aan Abram en zei: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven. Toen bouwde hij daar een altaar voor de HEERE, Die hem verschenen was.

GENESIS 12:7

En nu bevestigt Hij dat opnieuw. In vers 15 zegt Hij:

Al het land dat je ziet, geef ik voor altijd aan jou en je nakomelingen.

Hier wordt ‘voor eeuwig’ toegevoegd: het betreft al het land dat hij kon zien. Iets later, in hoofdstuk 15, wordt dit opnieuw bevestigd, met meer bijzonderheden. In hoofdstuk 15, vers 18, staat:

Op die dag sloot de HEERE een verbond met Abram, en zei: Aan uw nageslacht heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat:

GENESIS 15:18

Dan gaat Hij verder:

de Kenieten, de Kenezieten, de Kadmonieten, de Hethieten, de Ferezieten, de Refaïeten, de Amorieten, de Kanaänieten, de Girgasieten en de Jebusieten.

GENESIS 15:19-21

Al hun land. Dat is wat die namen zijn: de Kanaänitische stammen. Dus Ik ga deze aan jouw nageslacht geven. Ik heb ze aan dit nageslacht gegeven. Nu wordt gezegd dat dit voor eeuwig geldt. Wat is dan tegenwoordig de status van dit land?

17

Kanaän als teken van een groter erfdeel

Wel, ik denk dat ik hier meer over wil zeggen wanneer we bij hoofdstuk 15 komen en dat gedeelte lezen. Er zijn enkele passages die ik moet opzoeken en die ik niet uit mijn hoofd ken. Maar er waren beslist voorwaarden verbonden aan de vraag of Israël het land wel of niet zou bezitten. Er zijn echter geen voorwaarden verbonden aan de vraag of Abrams nageslacht het land zal beërven. Het land is namelijk eenvoudigweg een zinnebeeld van het geheel, van de hele wereld.

Laat me nu verduidelijken wat ik daarmee bedoel. In het Oude Testament nam God een deel van iets en bestemde dat als heilig, als een soort eerstelingen van een grotere categorie. Wanneer Israël landbouw bedreef, namen ze de eerstelingen van hun oogst en offerden die aan de Heere. Dat was een teken dat de hele oogst in werkelijkheid aan

de Heere toebehoort. Maar Hij ontvangt de eerstelingen als het teken waarmee ze te kennen geven dat ze erkennen dat Hij de Gever van alle dingen is en dat de oogst werkelijk van Hem is. Hij liet hen ook één dag per week voor God afzonderen als een bijzondere dag. Maar naar mijn mening was dat eenvoudig een manier om aan te geven dat alle dagen Gods dagen zijn. Hij eiste er slechts één op als teken van dat feit. Israël werd geacht te erkennen dat God de Eigenaar is van alle tijd en dat Hij daarvan elk deel kan nemen dat Hij maar wil. Hij vroeg hun één dag in acht te nemen als bewijs daarvan. Zie je, als Hij om twee, drie, vier of zeven dagen had gevraagd, dan hadden ze dat ook moeten doen. Het feit dat Hij om een dag kon vragen en kon zeggen: die wil Ik voor Mijzelf, betekent dat Hij met elk van die dagen kan doen wat Hij wil. Hij vroeg toevallig maar om één dag. Hij had om alle dagen kunnen vragen. Het feit dat Hij erom kan vragen en zij het moeten doen, is een erkenning dat Hij de Heere van elke dag en van alle tijd is.

En evenzo, toen Hij hun vroeg een tiende van hun inkomsten te geven, had Hij ook om de helft, negentig procent of alles kunnen vragen. In het Oude Testament vroeg Hij slechts om tien procent. Maar het punt is dat dit Zijn manier was om te zeggen: Ik heb aanspraak op jullie financiën. Ik heb aanspraak op jullie tijd. Ik heb aanspraak op jullie oogst. Geef Mij daarvan een klein gedeelte als een manier om dat feit te erkennen. Ik ben de Eigenaar van jullie financiën, en jullie zullen dat erkennen door Mij tien procent te geven. Ik ben de Eigenaar van elke dag. Jullie zullen dat erkennen door één van die dagen op een bijzondere manier aan Mij te wijden. Ik ben de Eigenaar van jullie hele oogst. Jullie zullen dat erkennen door Mij de eerstelingen te geven.

18

Christus en Zijn volk beërven de wereld

En ik geloof dat het land Kanaän zo iets was met betrekking tot de hele aarde. God belooft het land aan het zaad van Abraham, maar dat is slechts een teken van de hele aarde die het zaad van Abram werkelijk in bezit zal krijgen. Nu verzin ik dat niet zomaar. Dat is feitelijk wat Paulus zegt in Romeinen 4. In Romeinen 4, vers 13, zei Paulus:

Want niet door de wet is de belofte aan Abraham of zijn nageslacht gedaan dat hij een erfgenaam van de wereld zou zijn, maar door de gerechtigheid van het geloof.

ROMEINEN 4:13

Paulus spreekt hier over de belofte die aan Abraham en zijn zaad is gedaan over wat zij zouden beërven. Paulus zegt niet dat hij het land zou beërven, maar dat hij erfgenaam van de wereld zou zijn. Waar staat dat nu in het Oude Testament? In zulke specifieke bewoordingen staat het er eigenlijk nergens. Hij doelt misschien op het feit dat alle volken van de wereld onder het gezag van het zaad van Abram, de Messias, zouden komen. Maar dat werd niet duidelijk gemaakt aan Abraham toen God het uitsprak. Hij beloofde Abram en zijn zaad specifiek onroerend goed. Er werden grenzen genoemd en bijzonderheden gegeven: dit onroerend goed geef Ik aan jouw zaad. Maar Paulus legt dat zo uit dat het werkelijk betekent dat Abram en zijn zaad de erfgenamen van de hele wereld zullen zijn. Blijkbaar ziet hij het land Kanaän dus als een soort teken van onroerend goed dat het geheel vertegenwoordigt. Het zaad van Abram is Christus, en Hij zal de hele wereld beërven. En wij met Hem ook. Bedenk dat Jezus zei:

Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.

MATTHEÛS 5:5

Waarom? Weet je nog waarom de zachtmoedigen gezegend zijn?

Ze zullen de aarde beërven omdat Christus de aarde zal beërven. Als het zaad van Abraham is de hele wereld Zijn erfdeel. Het land Kanaän was daar slechts een tijdelijk teken van, net zoals de sabbat, de tiende en de eerstelingen tekenen waren van Gods

aanspraak op bepaalde andere dingen.

Maar in Psalm 2, waarvan alle christenen erkennen dat die over Christus gaat, spreekt de Messias in de verzen 7 tot en met 9 en zegt Hij:

God zegt tegen Jezus:

Ik zal het besluit bekendmaken: De HEERE heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt. Eis van Mij en Ik zal U de heidenvolken als Uw eigendom geven, de einden der aarde als Uw bezit. U zult hen verpletteren met een ijzeren scepter, U zult hen in stukken slaan als aardewerk.

PSALMEN 2:7-9

Dus alle volken, alle einden van de aarde, zullen het erfdeel van Christus zijn, Zijn bezit. Hij is dus het zaad van Abraham, en Paulus zei in Romeinen 4:13 dat de belofte aan Abraham inhoudt dat hij en zijn zaad de wereld zullen beërven. En dus zijn deze verwijzingen hier naar de geografie:

En de HEERE zei tegen Abram, nadat Lot zich van hem afgescheiden had: Sla toch uw ogen op en kijk vanaf de plaats waar u bent, naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen. Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven.

GENESIS 13:14-15

En evenzo worden, weet je, de grenzen elders genoemd. Zoals ik al zei, waren de grenzen van het land waarvan Hij zei dat Hij het aan het zaad van Abram zou geven, een teken van het uiteindelijke erfdeel van Christus: de hele wereld, en wij met Hem.

19

Wat ‘voor eeuwig’ in verbonden betekent

Maar het land werd natuurlijk daadwerkelijk toegewezen aan het volk dat van Abram afstamde, toen het uit Egypte trok en onder Jozua het land binnenging. Zij erfden dit land inderdaad, maar het was geen blijvende, onvoorwaardelijke erfenis. Ik weet dat God zegt: ‘Ik heb het hun voor eeuwig gegeven’, maar veel dingen waarvan in het Oude Testament wordt gezegd dat ze voor eeuwig zijn, bestaan niet meer. Toen Salomo de nieuwe tempel inwijdde, zei God tegen hem dat Hij voor eeuwig in dat huis zou wonen. Maar die tempel bestaat al tweeduizend jaar niet meer, hoewel God had gezegd dat Hij er voor eeuwig zou wonen. Toen Hij de Levieten en het huis van Aäron voor het priesterschap aanstelde, zei Hij dat zij voor eeuwig voor Hem zouden dienen. Maar dat doen zij niet; tegenwoordig is er geen Levitisch priesterschap. Ook toen God Abram opdroeg zichzelf en zijn nageslacht te besnijden, noemde Hij dat een eeuwig verbond tussen Hem en Abram. Toch zijn wij nu niet verplicht ons te laten besnijden. In het Oude Testament worden veel dingen ‘voor eeuwig’ genoemd, waaronder het houden van de sabbat en de gave van het land aan Israël.

We moeten begrijpen dat wanneer iets in de Schrift ‘voor eeuwig’ wordt genoemd, dit betekent dat het wat God betreft voor eeuwig kan voortduren. Aan de kant van de mens gelden echter voorwaarden, en God maakt dat op verschillende andere plaatsen heel duidelijk. Hij noemt die voorwaarden niet iedere keer; dat hoeft ook niet, want Hij noemt ze vaak genoeg om ze bekend te maken.

Kijk bijvoorbeeld naar 1 Samuel 2:30. Daar komt een profeet bij Eli, de oude priester uit het huis van Aäron, en zegt tegen hem:

Daarom spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had duidelijk gezegd dat uw huis en het huis van uw vader voor eeuwig voor Mijn aangezicht zouden wandelen. Maar nu spreekt de HEERE: Daar is bij Mij geen sprake van! Want wie Mij eren, zal Ik eren, maar wie Mij verachten, zullen zelf veracht worden.

1 SAMUEL 2:30

God zegt dus: Ik had gezegd dat jullie voor eeuwig voor Mij zouden dienen, maar deze belofte is voorwaardelijk. Het lijkt op mensen die bij hun huwelijk beloven voor altijd bij elkaar te blijven, terwijl daar wel voorwaarden bij horen. Als je er met iemand anders vandoor gaat en van mij scheidt, kan er niet zonder meer van worden uitgegaan dat ik aan die verbintenis gebonden blijf. Bij een verbond is het uitgangspunt dat beide partijen bepaalde beloften doen. Als beiden hun beloften houden, geldt het voor altijd. Maar als een partij haar afspraak verbreekt, verandert de situatie. Van Gods kant is het voor eeuwig; het hangt van hen af of zij hun deel nakomen. Dat deden zij niet.

20

Gehoorzaamheid als voorwaarde voor het land

In Deuteronomium 28 spreekt Mozes tot de Israëlieten over het binnengaan van hun land en het trouw blijven aan God. Het hoofdstuk begint met de belofte dat de HEERE hen hoog boven alle volken van de aarde zal stellen als zij Zijn stem nauwgezet gehoorzamen en al Zijn geboden zorgvuldig naleven. Daarna volgt een lange opsomming van de zegeningen die zij bij gehoorzaamheid aan het verbond zullen ontvangen. Maar in vers 15 komt de omslag:

Daarentegen zal het gebeuren, als u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam bent door al Zijn geboden en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, nauwlettend te houden, dat al deze vervloekingen over u zullen komen en u zullen treffen:

DEUTERONOMIUM 28:15

Dan volgt een lange lijst vervloekingen, waaronder vers 21:

De HEERE zal de pest aan u laten kleven, totdat Hij u vernietigd heeft en u verdwenen bent uit het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

DEUTERONOMIUM 28:21

Verderop vind je andere verwijzingen naar het feit dat Hij hen uit het land zal verdrijven als zij het verbond schenden. Vers 63 zegt:

En het zal gebeuren, zoals de HEERE Zich over u verblijdde om u goed te doen en u talrijk te maken, dat de HEERE Zich zo over u zal verblijden om u om te brengen en weg te vagen. U zult weggerukt worden uit het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

DEUTERONOMIUM 28:63

Dat lijkt me niet dubbelzinnig. God zei tegen Abram dat Hij dit land voor eeuwig aan zijn nakomelingen gaf. Maar voor alle duidelijkheid: dat betekent binnen het verbond. Als jij het verbond verbreekt, als jouw nakomelingen het verbond verbreken, verandert dat de hele zaak. Als jullie Mijn verbond verbreken, zal Ik ervoor zorgen dat jullie worden weggevaagd uit het land dat Ik jullie ga geven, dat jullie eruit worden weggerukt. Ik zal Mij erover verheugen jullie te vernietigen en tot niets te maken. Klinkt het nu alsof God Israël een of andere onvoorwaardelijke belofte over het land heeft gedaan? Voor mij klinkt dat niet zo.

21

God blijft de eigenaar van het land

Er staan ook verzen in Leviticus. Een daarvan is Leviticus 25:23. Daar staat:

Verder mag het land niet voor altijd verkocht worden, want het land behoort Mij toe. U bent immers vreemdelingen en bijwoners bij Mij.

LEVITICUS 25:23

Dit staat midden in een bespreking van een wet waardoor mensen hun bezit kunnen terugkopen nadat zij het zijn kwijtgeraakt. Maar waar het hier om gaat, is dat Hij zegt dat jullie het land niet voorgoed mogen verkopen, omdat het niet werkelijk jullie land is. Het is Mijn land. Het is niet het land van Israël. Het is Gods land. Jullie verblijven als pachters op Mijn land.

De andere passage is Leviticus 18. In Leviticus 18 vertelt God Israël over alle slechte dingen die de Kanaänieten in het land hebben gedaan voordat God het aan hen gaf, aan Israël. En Leviticus 18 zegt, te beginnen bij vers 24:

U mag uzelf niet verontreinigen met al die dingen, want de heidenvolken die Ik vóór u uit ga verdrijven, hebben zich met al die dingen verontreinigd,

LEVITICUS 18:24

Dat zijn de Kanaänieten.

Ik verdrijf de Kanaänieten voor jullie uit, en dat doe ik omdat ze zich met deze praktijken hebben verontreinigd.

zodat het land onrein geworden is. Ik zal het zijn ongerechtigheid vergelden, zodat het land zijn bewoners zal uitspuwen.

LEVITICUS 18:25

Hij zegt eenvoudigweg dat deze mensen met geweld uit het land zijn verdreven, omdat Ik het van hen afneem.

Ik heb het hun gegeven, maar ze hebben het verwoest. Ik zorg ervoor dat het land hen uitspuwt.

Dan zegt Hij in vers 26:

Maar ú moet Mijn verordeningen en Mijn bepalingen in acht nemen. U mag geen enkele van die gruweldaden doen, de ingezetene van het land niet, en ook de vreemdeling niet die in uw midden verblijft.

LEVITICUS 18:26

Zie je dat? Hij zegt:

Ik verdrijf de Kanaänieten omdat Ik van hen walg.

Het is alsof het land hen uitbraakt. En als jullie Mij net zo tegenstaan als zij, zal Ik ervoor zorgen dat het land jullie ook uitbraakt. Met andere woorden, jullie hebben net zomin een onvoorwaardelijke schenking van dit land gekregen als de Kanaänieten.

Ik heb het hun gegeven, ze maakten Mij misselijk en Ik heb ervoor gezorgd dat het land hen uitspuwde. Nu geef Ik het aan jullie. Als jullie Mij misselijk maken, zal het land ook jullie uitspuwen.

Dat is wat Hij zegt.

22

Israël verliest het land door ongehoorzaamheid

We moeten dus begrijpen wat het betekent wanneer God in deze uitspraken zegt: ‘voor eeuwig’.

Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven.

GENESIS 13:15

Ja, er is een onvoorwaardelijke vervulling, namelijk dat Christus de hele wereld voor eeuwig zal ontvangen. Het land was daarvan een teken. Dat gaat gebeuren. Maar Israël, het volk Israël, mocht dit land onder voorwaarden hebben als teken van een toekomstige erfenis van de Messias, als een symbolische voorafschaduwung daarvan. Maar zij konden het alleen onder voorwaarden hebben, als zij gehoorzaam waren. Weet je waarom de Joden gedurende het grootste deel van de afgelopen tweeduizend jaar over de wereld hebben rondgezworven? Het komt niet door hun gehoorzaamheid. Het komt doordat zij, zoals Jezus het uitdrukte, de dag van hun bezoek niet hebben herkend.

In Lukas 19 hilde Jezus over Jeruzalem. En in Lukas 19, vers 41, staat:

En toen Hij dichtbij kwam en de stad zag, weende Hij over haar.

LUKAS 19:41

Waarom? Omdat:

En zij zullen u met de grond gelijkmaken en uw kinderen in u verpletteren. Ook zullen zij in u geen steen op de andere steen laten, omdat u het tijdstip waarop er naar u omgezien werd, niet hebt onderkend.

LUKAS 19:44

Jullie hebben Christus niet herkend, omdat jullie de Messias hebben verworpen. Daarom zal Jeruzalem met de grond gelijkgemaakt worden. En wat zal er dan gebeuren? Welnu, Hij zegt meer over hetzelfde onderwerp in Lukas 21. En Hij zegt in Lukas 21, vers 20:

Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.

LUKAS 21:20

Dit is natuurlijk in het jaar 70 na Christus gebeurd.

Laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen en wie in het midden van Jeruzalem zijn, daaruit wegtrekken en wie op de velden zijn, er niet in gaan.

LUKAS 21:21

En zij zullen vallen door de scherpste van het zwaard en in gevangenschap weggevoerd worden onder alle heidenen. En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.

LUKAS 21:24

Dat gebeurde ook, met ongeveer zevenhonderdduizend van hen, volgens Josephus.

Dat gebeurde ook, en daar bevinden de meesten van hen zich nog steeds.

Dat duurt tot nu toe al heel lang.

Nu zeggen we: ja, maar ze zijn nu naar het land teruggekeerd. Nou, niet echt. Sommigen van hen wel. De meerderheid van de Joden woont nog steeds ergens anders. Er wonen beslist veel meer Joden in Amerika dan in Israël. Er wonen meer Joden in Rusland dan in Israël, en waarschijnlijk ook in Polen. Er zijn Joden over de hele wereld. Israël heeft er nu een deel van, maar ze zijn nog steeds over de hele wereld verspreid. Waarom? Dit was het oordeel waarvan Jezus zei dat het over hen zou komen, omdat zij de dag van hun bezoeking niet hadden herkend. Verdrietig, maar waar. God had hun gezegd:

Jullie mogen het land hebben als jullie gehoorzaam zijn, je aan het verbond houden en ervoor zorgen dat het jullie niet uitspuwt.

23

De huidige staat Israël en de landbelofte

Maar wat zou God meer kwaad kunnen maken dan het doden van Zijn Zoon en het verwerpen van Christus? Het huidige Israël, dat Christus niet aanneemt, heeft daarom geen onvoorwaardelijke schenking van het land gekregen.

Nu heb ik er geen bezwaar tegen dat ze daar zijn. Sommige mensen denken misschien dat ik aan de kant van hun vijanden sta. Dat is niet zo. Ik hoop werkelijk dat Israël slaagt. Ik hoop werkelijk dat ze daar kunnen blijven. Ik ben helemaal voor vrede. Ik hoop dat ze daar in het land een vreedzame toekomst hebben, en ik hoop dat ze dat kunnen zonder de Palestijnen of wie dan ook te onderdrukken. Ik vind dat iedereen een thuis verdient, en ik heb er geen bezwaar tegen dat dit het thuis van Israël is. Maar wat een goddelijke schenking van het land betreft, die zie ik niet in de Bijbel. Die is niet onvoorwaardelijk. Ze is afhankelijk van hun gehoorzaamheid. En tot op heden volgt Israël Christus nog altijd niet.

In feite gelooft de staat Israël officieel niet eens in God. Het is een seculiere staat, en daar zijn ze heel nadrukkelijk over. Ze willen niet als een religieuze natie worden gezien. Ze willen als een seculiere staat worden gezien. En dat is wat ze zijn. En ze behoren tot de staten die christenen tot op zekere hoogte vervolgen. Je kunt Israël worden uitgezet wegens evangelisatie. De Knesset nam in de jaren tachtig zelfs het besluit dat iedere Jood, waar ook ter wereld, naar Israël kon komen en staatsburger kon worden, tenzij hij in Jezus geloofde. Alleen de Jews for Jesus, de

Messiasbelijdende Joden, mogen niet automatisch komen om staatsburger van Israël te worden. Nu kunnen zij een aanvraag indienen zoals een heiden dat kan, en misschien kunnen ze via een andere procedure staatsburger worden. Maar alle andere Joden die niet in Jezus geloven, kunnen gewoon automatisch naar Israël komen en staatsburger worden. Dat is de verklaring van de Knesset. Maar Joden die in Jezus geloven, worden eruit gepikt om bijzonder ongunstig te worden behandeld.

Het land Israël is niet godvruchtig. Het is een heidens land. Het is een antichristelijk land. Het is voor een groot deel een seculier en atheïstisch land. Ja, er zijn daar religieuze Joden, maar zij vormen niet de meerderheid. En de meerderheid van de Joden woont elders, in andere delen van de wereld.

De Joden zijn dus uit hun land verstrooid, en op Bijbelse gronden hebben ze geen bijzondere goddelijke aanspraak op het land. Ik vertrouw er wel op dat het daar misschien vreedzaam zal verlopen en dat ze daar nog lange tijd zullen zijn, misschien wel voor altijd. Het stoort mij niet als dat zo is, net zomin als het mij stoort dat wij in dit land wonen. Oorspronkelijk is dit land ook niet van ons. Ook wij hebben geen goddelijk recht op dit land. We hebben het gewoon omdat we het hebben ingenomen. En dat is in orde. Zo gaat dat. Zo komen volken aan hun land. Er is geen enkel land ter wereld waar de oorspronkelijke bewoners nog wonen. Elk land bestaat uit mensen die het gebied waarin ze nu wonen, hebben afgenomen van iemand die er eerder was. Het is niet fraai, maar zo is het nu eenmaal. En ik vind dat Israël evenveel recht heeft om in dat land te zijn als wie dan ook. Maar zeggen dat ze het recht hebben om daar te zijn, betekent niet dat ze een goddelijk recht hebben om dat te doen.

24

Alle rechten en beloften liggen in Christus

En wanneer christenen daarom zeggen: nou, wat Israël ook doet om zijn land te behouden, wij staan achter hen, zelfs als ze gruweldaden begaan — zo spraken de profeten van Israël niet. De profeten van Israël spraken alsof God hen uit het land zou verdrijven wanneer Israël gruweldaden beging. Hoe dan ook, daarmee probeer ik dus een evenwichtig beeld van dit verbond te geven. God heeft Abram een belofte gedaan, en de uiteindelijke vervulling daarvan is dat Christus de volken erft. De vervulling op korte termijn was dat God het land voorwaardelijk aan Israël gaf en hen het lange tijd

liet behouden. Maar daarna verdreef Hij hen, omdat ze tegenover Hem de ultieme overtreding begingen: het doden van Zijn Zoon. En ik ben niet degene die hun daarvan de schuld geeft. De schrijvers van het Nieuwe Testament doen dat. Petrus deed dat in Handelingen 2. Paulus deed dat in 1 Thessalonicenzen 2. Hij zei dat God de Joden verantwoordelijk hield voor het doden van Jezus. Hoewel de Romeinen het deden, waren zij daartoe aangezet door de Joden.

Dit is trouwens geen antisemitisme. Ik ben niet antisemitisch. Ik ben in de verste verte niet antisemitisch. Wanneer ik een Jood ontmoet, ben ik eerder geneigd hem of haar op een voetstuk te plaatsen dan slecht over hem of haar te denken. Dit is gewoon regelrechte christelijke theologie: er is tegenwoordig geen enkel mensenras dat buiten Christus om recht heeft op ook maar iets van God. Alle dingen zijn aan Christus gegeven.

En Jezus kwam naar hen toe, sprak met hen en zei: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

MATTHEÛS 28:18

De enige rechten die iemand heeft, zijn te vinden in Christus. En als je buiten Christus bent, maakt het niet uit tot welk ras je behoort: je hebt geen bijzondere status.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Genesis 12:10-13
- Romeinen 4:16
- Galaten 3:7
- Genesis 20:11
- Genesis 26:1
- Genesis 26:12
- Genesis 12:14-15
- Genesis 12:19
- Genesis 12:16
- Genesis 12:17

- Genesis 12:18
- Genesis 12:18-19
- Genesis 12:20
- Genesis 13:1
- Genesis 13:2-4
- Genesis 13:6-7
- Genesis 13:8-9
- Genesis 13:10
- Genesis 13:11
- Genesis 13:12
- Genesis 13:13
- Genesis 13:14-15
- Genesis 13:15-16
- Genesis 13:17
- Genesis 13:18
- Genesis 14:13
- Genesis 13:8
- Psalmen 133:1
- 1 Samuel 26:10-11
- Genesis 12:7
- Genesis 15:18
- Genesis 15:19-21
- Romeinen 4:13
- Mattheüs 5:5
- Psalmen 2:7-9
- 1 Samuel 2:30
- Deuteronomium 28:15
- Deuteronomium 28:21
- Deuteronomium 28:63
- Leviticus 25:23
- Leviticus 18:24
- Leviticus 18:25
- Leviticus 18:26
- Genesis 13:15
- Lukas 19:41

- Lukas 19:44
- Lukas 21:20
- Lukas 21:21
- Lukas 21:24
- Mattheüs 28:18

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.